

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ “ΕΞΗΝΤΑΔΥΩΤΟΥ,,

Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΚΥΡΑ-ΚΑΛΛΙΟΠΗΣ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ἡ ἦτο ἡ 11ῃ ἢ 12ῃ Ὀκτωβρίου 1862, ἀκριβῶς δὲν δύναμαι νὰ ὀρίσω, διότι γράφω ἀπὸ μνήμης, ἣτις ἤδη ἐγήρασε καὶ αὐτὴ ἄγουσα ἔκτοτε τὸ 54 ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς. Τότε εὐρισκόμην εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ 21^{ου} ἔτους τῆς ἡλικίας μου, δηλαδὴ τὰ πρόθυρα τῆς παραδείσου. Εὐρισκόμην εἰς Κόρινθον μετὰ τοῦ ἀειμνήστου καὶ θαυμασίου ἐκείνου ἀνδρός, τοῦ Μιλτιάδου Κανελλοπούλου, ἀδελφοῦ τοῦ ἄλλου θαυμαστοῦ ἀνδρός Ἡλίας Κανελλοπούλου καὶ τοῦ νῦν ζῶντος, ἰσαδέλφου φίλου μου Ἀλεξίου Κανελλοπούλου, εὐρισκόμην, λέγω, εἰς Κόρινθον, ὅπου ἀπεστάλημεν ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τότε τῆς Ἐπαναστάσεως ἀοιδίμου Δημ. Βούλγαρη ὅπως ἐπαναστήσωμεν τὴν Κόρινθον. Ἐν τινὶ φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος « τῶν Ἀθηνῶν τοῦ ἔτους 1912 ἀφηγήθην τὰ τῆς ἐπαναστάσεως ἐκείνης τῆς Κορίνθου. Συντελεσθείσης καὶ ἐκεῖ τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπανήλθομεν εἰς Ἀθήνας τὴν 12 νομίζω Ὀκτωβρίου.

Ἡ πρωτεύουσα ἦτο πλήρης ζωῆς καὶ χαρᾶς καὶ κινήσεως· παρεκτροπαὶ ἐλάχισται ἐγένοντο καὶ αὐταὶ παρὰ ἐνθουσιωδῶν στρατιωτικῶν, ὁρμώντων νὰ δείξωσι τὴν ἐλευθερίαν των ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας, τῆς ὀπωσδήποτε πιεστικῆς καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν των δῆθεν, καὶ τοῦτο ὅμως διὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας μόνον. Ἐν τούτοις εἰς τὰ στόματα τῆς νεολαίας τοῦ 62 ἐφέρετο τὸ ὄνομα τῆς Κυρά-Καλλιόπης καὶ ὄχι *Κυρίας* Καλλιόπης, ὅπως τὴν ὠνόμασε κάποτε ὁ φίλτατός μου Θεοδ. Βιλιανίτης. Εἶνε γνωστὸν ὅποιον γόητρον ἦσκει ἡ μοναδικὴ διὰ τὴν εὐφυΐαν τῆς, τὴν ἐνεργητικότητά καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἐκείνη δέσποινα, ἣν ἐστόλιζε εὐρεΐα μάθησις, ἐκφραστικὴ φυσιογνωμία καὶ θέλγουσα ὁμιλία, δύναμαι εἰπεῖν εὐγλωττία. Ὁμοφώνως τότε ἡ ἐπαναστατικὴ, στρατιωτικὴ καὶ πολιτικὴ νεολαία, ἡ παντοδύναμος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐζήτησε ἀπὸ τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀποστείλῃ εἰς Ναύπλιον τὸν ἀτμοδρόμονα διὰ νὰ μεταφέρῃ εἰς

Ἄθηνas τὴν ἔξοχον γυναῖκα καὶ ἐπαναστάτριαν· ἀλλ' ἡ Κυβέρ-
νησις εἶχεν ἤδη, νομίζω, προλάβει τὴν ἐπιθυμίαν τῆς νεολαίας.
Τέλος τὴν 12 ἢ τὴν 13 Ὀκτωβρίου 1862 ἠγγέλθη ἐκ Πειραιῶς
ὅτι ἡ Κυρὰ - Καλλιόπη ἔφθασεν εἰς Πειραιᾶ, ὅπου ὄλαι αἱ ἄμα-
ξαι τῶν Ἀθηναίων κατῆλθον πλήρεις κόσμου πρὸς ὑποδοχὴν τῆς
ἔξοχου δεσποίνης. Ἡ νεολαία ἀπεφάσισε ὅπως τὸ μὲν ἐν μέρος
αὐτῆς κατέλθῃ εἰς Πειραιᾶ πρὸς ὑποδοχὴν τῆς, τὸ δ' ἄλλο νὰ
τὴν ἀναμείνῃ καὶ ὑποδεχθῆ ἔν Ἀθήναις, ὡς κατάλληλον δὲ μέρος
εὔρε τὸ ἔξωθεν τοῦ Καφενείου τῆς Ὠραίας Ἑλλάδος, τοῦ περι-
φήμου διὰ τὴν ἱστορίαν του καφενείου ἐκείνου. Παρετάχθησαν
λοιπὸν ἀναμένοντες ἔξωθεν τοῦ καφενείου εἰς τὴν γωνίαν τῆς
ὁδοῦ Αἰόλου καὶ Ἐρμοῦ οἱ ταχθέντες πρὸς ὑποδοχὴν ἐπαναστά-
ται νέοι: Ἀναστάσιος Γεννάδιος, Ἀριστείδης Γλαράκης, Ὀδυσ-
σεὺς Ἰάλεμος, Ἀριστείδης Δόσιος ἀπολυθεὶς τῶν φυλακῶν ὑπὸ
τοῦ λαοῦ τὴν 10 - 11 Ὀκτωβρίου, ἀδελφοὶ Κανελλόπουλοι, Ἀχι-
λεὺς Παράσχος, Ἅγις Κλεομένης, Δημοσθένης Μητσάκης, Νικόλ.
Γεννάδης, Ἄλκιβ. Σεραφεῖμ καὶ πλείστοι ἄλλοι νέοι, ἡ στρα-
τιωτικὴ νεολαία, ἧς τὰ ὀλίγα ἐπιζῶντα μέλη τιμῶσιν ἤδη τὸν
στρατὸν μας ἐν τῷ βαθμῷ τοῦ ὑποστρατήγου· μεταξὺ τούτων
παριστάμην καὶ ἐγὼ, ὁ νεώτατος πάντων, ἐξ ἀρχῆς μὲν μετα-
σχῶν τῶν συνωμοσιῶν, ἀλλὰ κερδίσας τοὺς χρυσοὺς ἐπαναστα-
τικούς πτερινιστήρας μου ἐν τῇ ἐπαναστάσει τῆς Χαλκίδος τοῦ
Φεβρουαρίου 1862, περὶ ἧς οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἔγραψέ τι, ἀγνώ-
στου ἐπομένως διατελούσης, καὶ περὶ ἧς κάμμίαν ἡμέραν θὰ
ἀφηγηθῶ πῶς ἐτελέσθη καὶ πῶς ἀπέτυχε.

Τὴν ἀφιχθεῖσαν λοιπὸν ἄμαξαν τὴν φέρουσαν τὴν Κυρὰ - Κα-
λιόπην, ἡ ἔξωθεν τῆς Ὠραίας Ἑλλάδος ἀναμένουσα νεολαία
ἐκράτησεν, ἵνα προσφωνήσῃ τις ἐξ ἡμῶν τὴν ἀφιχθεῖσαν μεγά-
λην ἐπαναστάτριαν.

Ἄλλ' ὁ Γλαράκης καὶ ὁ Ἰάλεμος, καὶ οἱ ἄλλοι οἵτινες ἐτέρ-
ποντο νὰ μὲ σταυρώσουν, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, καὶ διὰ νὰ
διασκεδάσουν, φαίνεται, μαζί μου, μὲ ἐβίασαν νὰ προσφωνήσω
ἐγὼ τὴν ἔκτακτον δέσποιναν. Μὴ δυνάμενος νὰ ἀρνηθῶ, καθόσον
ἡ ὥρα μάλιστα ἐπέειγεν, ἀνέβην τὸ σκαλοπάτι τῆς ἀμάξης, βλέπων
θολὰ καὶ μὴ ἐννοῶν ποῦ εὐρίσκομαι, πότε ὠχρῶν καὶ πότε κοκ-
κινῶν, ἰδρῶνων καὶ ξειδρῶνων, καίτοι ἐν ἀσυνειδησίᾳ σχεδὸν
διατελῶν τοῦ μεγέθους τῆς ἐπιχειρήσεως, καὶ ἤρχισα λαλῶν.
Τί εἶπον, ποίας ἀνοησίας ἐγέννησε τὸ νεαρῶτατο κεφάλι μου δὲν
ἐνθυμοῦμαι καθόλου· τοῦτο μόνον ἐνθυμοῦμαι, ὅτι μὲ στόμφον
καὶ ὕφος καλλιτέρας τύχης κατέληξα νὰ τὴν ἀποκαλέσω Madame
Roland! Ὀμηρικὸς γέλως μετὰ συγκεραστικῶν χειροκροτημά-
των διεδέχθησαν τὸν Δημοσθένειον λόγον μου, ἡ δ' ἀγαθὴ δέ-
σποινα, εὐχαριστηθεῖσα καὶ θαυμάσασα τὴν ἀναιδῆ τόλμην μου,
ἔκλυεν ἀπὸ τῆς ἀμάξης, ἀπὸ τῆς θύρας τῆς ὁποίας τῇ προσεφώ-
νον, καὶ μὲ ἐφίλησε.

Ἐκτοτε δὲν ἐδίσταζε ἡ ἀγαθὴ γυνὴ νὰ ἀλληλογραφῆ μετ' ἐμοῦ,

μάλιστα ὅταν ὑπηρετοῦν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῆς Δικαιοσύνης, ἐξαιτουμένη τὴν συνδρομὴν μου ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν πράξεων, πρὸ πάντων ὑπὲρ τῶν καταδίκων, οὓς ἐλυπεῖτο, καὶ ὧν ἠγωνίζετο νὰ ἐλαφρύνῃ τὴν θέσιν.

Μοὶ σώζονται ἀκόμη ὀλίγοι ἐπιστολαὶ τῆς ἀγαθῆς, ἀλλὰ καὶ ἐξόχου δεσποίνης, ἅς ὡς θησαυρὸν πολύτιμον διαφυλάττω.

Ἐν Κιάτῳ (Κορινθίας) κατὰ μῆνα Ἰούλιον 1916

A. N. ΠΕΤΣΑΛΗΣ

ΤΑ ΕΡΗΜΟΚΛΗΣΙΑ

Ἐῖνε στὰ ἐρημοκλήσια, ποῦ γκρεμίζουνε,
θλιμμένες Παναγιές, χλωμές εἰκόνας,
καὶ μοναχὰ ἀγαποῦνε τ' ἀγριολούλουδα:
κρινάκια, κυκλαμιές, σπάρτα, ἀνεμῶνες.

Θυματηράκια ἀγροτικά κ' ἐφήμερα,
ὡς που ἡ θερμὴ εὐλάβεια τὰ μαράνη,
τὴν ἀνθινὴ τους τὴν ψυχὴ σκοοπίζουνε,
ψυχομαχῶντας, 'ς αἴλλο λιβάρι.

Τὰ δάκρυα του, ὅποιος πάει μ' ἀγριολούλουδα,
στὸ πρῶτο ἄγγιγμά του, ἀνοίγει ἡ πόρτα,
ποῦ ὀλόγυρα ἢ φωληές τὴν ἐπλουμίσανε,
τῆς λησιμονιᾶς τὴν κέντησαν τὰ χόρτα.

Ἀνοίγει ἡ πόρτα ἔτσι, ποῦ συνείθισε
νὰ τὴν ἀνοίγῃ μόνον ὁ ἀγέρας,
σάμπως νὰ τὴν ἀνοίγῃ ἡ Παναγιὰ
μὲ τὴν ἀνησυχία γλυκειᾶς μητέρας.

Χαροκαμένης γρηᾶς, ποῦ τὴ λησιμόνησαν
στὸ ἔρμο φτωχικό της, καὶ προσμένει
κάποιους, νὰρθοῦνε πέρα ἀπὸ μιὰ θάλασσα
αἰώνια, σκοτεινὴ, φουρτουνιασμένη . . .